אמר רבי עקיבא פרק תשיעי שבת

ור' עקיבא למאי הלכתא איתקש לנדה למשא. לחודה לוקשה לגבלה: כרכם מתני לה. דאמר נעיל דר"ע לאתן מסמא נמי אקשה לנדה ולא מצי לאתקושה לגבלה: ובעי לה אליבא דר' עקיבא. מי מקיש נמי לענין נדה דאינה לאתכרים לו לא: ניחא. דקתני דרבנן כשרן אלמא לא מטמיא כמשא: ממתני'. דמסכת ע"ז ב) אבניו ועציו כו': ה"ג נכרי ונכרים וע"ז ומשמשיה כו'. וע"ג מגע נכרי ו) ונכרית שנזרו מכמיס עליהן טומאת זכין: הן ולא היסטן. קס"ד היסטן משמע שהיסטו דהיינו משא ולא כשאר היסיטות שבהש"ס דמשמעו שהטמא הסיט האחרים: בשלמא לר"א ניחא. דקתני ולא היסטן דמשמע דלא מטמא במשא. ולקמן פריך מאי הן אי הן טומאין קאמר פשיטא השתא היסטן טומא הס מיבעיא הכי איכני ליה למתני מגען ולא היסטן: לכל דבריהם ז). אלמא מטמאו במשא דאי לא מטמאי אלא במגע מאי כזבין לימא כטמאי מתיס: אלא. הא משנשתא היא ובעי למרוסי ורבה מתרץ לטעמיה ורבי אלעזר לטעמיה: ואכן מסמא שלהן גרסי'. גבי נכרי ונכרית בין בתרלתא דרבה בין בדר' אלעזר והכי אמרינן בפרק בתרא דמסכת נדה (דף סט:) נכרי ונכרית מטמאין באהן מסמא: ר' אלעזר מתרץ לטעמיה נכרי ונכרית הן ולא היסטה. ולא משאה שאינה מטמאה במשא: מפקיף לה רב אשי מאי הן. אי רבה ורבי אלעזר היסט דבריתא לשון משא משמע להו שהסיטו אחרים דהיינו משא מאי הן היסטן הן ולא היסטן דקתני בין ר' עקיבא בין לרבנן אי לטיטרא דהן עצמן טמאים פשיטא דאי טהורים הס היסט מנא להו הכי איבעיא לאיפוגי ע"ז אין היסטה טמא: אלא אמר רב אשי הכי קאמר נכרי ונכרים בין הן שהסיטו אחרים. והיינו היסטן דקתני בה בכל היסט שנמשנה: בין אחרים שהסיטו אותן. דהיינו משא וזהו הן דקתני בבריתא והכי משמע הן והיסטן דלישנא דבריתא משא שהזכירו חכמים בנכרי ונכרית בין הן שהסטו על ידי אדם בין היסטן כלומר מה שהסיטו הן טומאין דטורת זכין עליהם דזב שהסטו ע"י אדם או הסיט את האדם ואת כל דבר טמאיהו דתנן (זבין פ"ה משנה ב) כל הנשאת על גבי זב טמא והיינו היסט ולפיכך לה במסכת נדה (ד' נ.) מוכל הנוגע בכל אשר יהיה תמתיו (ויקרא טו) ומוקמי' לקרא התם ע"כ דה"ק וכל הנוגע בכל אשר יהיה הזב תמתיו דהיינו משא על גבי הזב: ע"ז שהסיטה אם אחרים טהורים. לאיתקש לשרן להכי אלא טמא לא בהיסט ולא באהן מסמא ואליבא דרבה קמתרץ לה רב אשי: אחרים שהסיטוה עמאים. דהיינו משא ומודו רבנן דטמטמה בשאה לאיתקש לגבה: רבי עקיבא אומר. ע"ז נמי בנכרי ונכרית בין שהסיטה בין שהסיטה וה"ה לאהן מסמא לאיתקש מן פלוגתא. ורי' אלעזר מסליק פלוגתא מן נכרי ונכרית לענין הסט ומוקי לה לפלוגתא לענין עבודה זרה ומשמשיה בלחוד. מתקיף לה רב אשי מאי הן. דשטא דבריתא הן ולא הסיטן ר' עקיבא אומר הן והסיטן. כלשון רבים. על מגע נכרי ונכרית ועבודה זרה. והאי תירוצא דאמרינה לראבא היא [ולא] (ו)אבן מסמא. ר"ע אומר היא (ולא) (ו)אבן מסמא. לית בה לענין עבודה זרה אלגאה בהסיט כל עיקר. ויקא מפיק לה לבריתא מן פשטא כלל. אבל ר' אלעזר קא מתרץ הן אבל לא הסיטן לרבנן, ולר' עקיבא הן והסיטן על ע"ז, ומפיק להו נכרי ונכרית בראיה ברורה דהא איסורה כי

ה א מי' פ"ו מהלכות שאר אבות הטומאות הלכה ה: ו ב מי' פ"ח מהלכות מעשה ומיטה הלכה ו ומנ עמן רמג:

תורה אור השלם

ו דברו אל בני ישראל ואמרתם אלהם איש איש כי יהיה זב מבשרו זובו טמא הוא: ויקרא טו ב

מוסף רש"י

כזבין לכל דבריהם. משום שלא יסח תיקוק ישראל בגיל אלגי במשכב זכר (נדה לד).

רבינו חננאל (המשך)

הכין דאף רבה בפקינון [נ"א: אפיקינון] שהרי נזרו עליהן שהן כזבין לכל דבריהן, והא גזירה לענין תרומה ששרפין אותה על מנע גוי הסיטו כדמפרש בתורת כהנים. אבל חולין לא גזרו כהן טומאת גוי. והכין לישאנא דנמאוא איצטריכין למיכתביה משום דמשכב זאת בה חילופי. ראבא מתרץ לטעמיה, נכרי ונכרית הן והיסטן ואבן מסמא שלהן, עבודה זרה היא והיסטה אבל לא אבן מסמא שלה. ר' עקיבא אומר היא והיסטה ואבן מסמא שלה. ר' אלעזר מתרץ לטעמיה נכרי ונכרית הן והיסטן אבל לא אבן מסמא שלהן, ע"ז היא אבל לא היסטה. ר' עקיבא אומר ע"ז היא והיסטה, ומיטמאיה הן ולא היסטן. מתקיף לה רב אשי מאי הן. והא אתקפתא דרב אשי על מימרא דרבה היא בלחוד, דאילו ר' אלעזר הא קא מתרץ הן אבל לא היסטן. ור' עקיבא אומר הן והיסטן לענין ע"ז וליכא עליה אתקפתא. ומשום הכין מתרץ רב אשי אליבא דרבה ולא קא מתרץ אליבא דר' אלעזר, ולא מכלל דסבר לה כרבה ולא סבר לה כר' אלעזר, אלא משום דהתרצתא דר' אלעזר תריצא וקיימא, והדבה צריכה עדיין תרצתא. ולא שויא רב אשי תיובתא, אלא הוין לה תירוצא דחיקא, ולעולם אימא לך דכר' אלעזר סבירא ליה. והכין קא מתרץ רק אשי אליבא דרבה דאי דקאמרת מאי הן אבל לא היסטן, ר' עקיבא אומר הן והיסטן דאימור לענין ע"ז, אמר לך רבה הכי קאמר, ע"ז ומשמשיה הן אבל לא היסטן שהיסטו הן את אחרים. ר"ש אומר הן והיסטן, אפילו שהיסטו הן את האחרים. ולפום הכין שאילן, ע"ז שמסיטה היא את אחרים היכי משכחת לה. ופריש דאמר בר ייבא כגון שהייתה היא בכף מאזנים ואחרים בכף מאזנים וכרעה ע"ז ותלאה נחתא משום יוקרא מכחה שמכרעת מאלקין אחרים בכף מאזנים אחתת ונמצאת כנושאה אותן וניסוטין מכוחה, כיתנן בזב.

מסורת הש"ס

א) נדה לד., ב) (עי' תוס' ד"ה ג. ד"ה ונכרי), ג) (לעמ"ש תוס' ד"ה הזב כו' אם לא שכריתן הוא כו' ל"ל מתמיא), ד) זבין פ"ד מ"ו ע"ש, ה) (דף מז.), ו) כפ"ח טוסף: מגע ע"ז נכרי. ז) הן היסטן ולאן מסמא שלהן לל"ל.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לכל דבריהם. נ"ב ע"ל דף פד ע"ב:

גליון הש"ם

גמ' אמר לי' רבה מי אליבא דמתני'. לעיל ד' יב ע"א עיינינן דף סט ע"ב: תוס' ד"ה מיתיבי יבי' מבריתא אלים ליה. עי' לעיל דף יב ע"א תוס' ד"ה מי אלימא:

רבינו חננאל

ומוחבינן לרבה דאמר במסא בולי עלמא לא פליגי, דהא רבנן קאמרי עבודה זרה בשרץ. ודחי. אומוחבינן נמי מגע נכרי ונכרית עבודה זרה ומשמשיה הן ולא הסיטן. ר' עקיבא אומר הן והסיטן. ופי' היסט נדנוד, שאם נטל אדם קנה או קיסם ונדנד את הכבר, אומרין שהסיטו. ומי שנשא (כלום) [כלים] כבר הסיטן. ויש מסיט שלא במשא. וכיון שכן משנה הוי עבודה זרה מטמאה במגע ואין מטמא בהיסט, הרי נודע באמת שאינה מטמאה במשא כמו מגע נכרי ונכרית, כי הנושאה מסיטה לפי שהיא מתנדנדת בכחי כדפרשינן לעילא. ר' עקיבא אומר הן והסיטן כל המסיט עבודה זרה טמא, והנושא בכלל מסיט. בשלמא לר' אלעזר דאמר במשא פליגי, ניחא הא ברייתא, אילא לראבה דאמר לא פליגי במשא וקשיא. ופרקינן דאמר לך רבה וליטעמיך דקאמרה הך ברייתא אין נכרי ונכרית מטמאין בהיסט, (הלא) [אלא] נזירה היא עליהן שיהוא טמאין כזבים לכל דבריהם, והרי הזב מטמא בהיסט. אלא רבה מתרץ טעמיה. רבה מוקי לה לפלוגתא באבן מסמא דתנא ע"ז ומסלק הסט מן פלוגתא. ור' אלעזר מסליק פלוגתא מן נכרי ונכרית לענין הסט ומוקי לה לפלוגתא לענין עבודה זרה ומשמשיה בלחוד. מתקיף לה רב אשי מאי הן. דשטא דבריתא הן ולא הסיטן ר' עקיבא אומר הן והסיטן. כלשון רבים. על מגע נכרי ונכרית ועבודה זרה. והאי תירוצא דאמרינה לראבא היא [ולא] (ו)אבן מסמא. ר"ע אומר היא (ולא) (ו)אבן מסמא. לית בה לענין עבודה זרה אלגאה בהסיט כל עיקר. ויקא מפיק לה לבריתא מן פשטא כלל. אבל ר' אלעזר קא מתרץ הן אבל לא הסיטן לרבנן, ולר' עקיבא הן והסיטן על ע"ז, ומפיק להו נכרי ונכרית בראיה ברורה דהא איסורה כי

ה) דברי רבינו אלי משולני הגנה ועיין בסוף המסכתא.

עין משפט נר מצוה

מיתיבי ע"ז בשרץ ומשמשיה בשרץ. מ) מבריתא אליס ליה למיפרך ממתני' משום דקתני בה משמשיה משמע דע"ז דומיא דמשמשיה דלא מטמו במשא: ומשמשיה בין הן שהסיטו בו'. בשנייה קמא לא מדבר משמשיה משום דהוי בכלל הן ולא היסטן דבריתא אבל רב אשי הולכן לפרש דמשמשיה לא הן ולא היסטן ולא הוי בכלל הא דקתני בבריתא הן ולא היסטן:

ורבי עקיבא. הכי פול"ת לא גרים משמשיה במילתיה דר"ע דלא פליג במשמשיה מרבנן: הזב בכף מאזנים כו'. במס' זבים (פ"ד משנה ה) גרסינן הזב נכף מאזנים ומשכב ומושב בכף שנייה כרע הזב טהורין פי' ממדרס ומ"מ טמאין כדין היסט הזב כרעו הן טמאים פי' ממדרס כיון שהזב למעלה הרי נשען עליהן וגירסת הקונטרס מיושב יותר אך לא נמצא כן אם לא שכריתא היא כשוס מקום: ע"ז

ורבי עקיבא למאי הלכתא איתקש לנדה למשא לוקשיה לגבלה אין הכי נמי אלא מה נדה אינה לאברין אף ע"ז אינה לאברין אלא הא דבעי רב חמא בר גוריא ע"ז ישנה לאברים או אינה לאברים תיפשוט ליה מהא בין לרבנן בין לרבי עקיבא דאינה לאברים רב חמא בר גוריא כרבה מתני ובעי לה אליבא דרבי עקיבא מיתיבי ע"ז בשרץ [1]ומשמשיה בשרץ רבי עקיבא אומר ע"ז כנדה ומשמשיה בשרץ בשלמא לרבי אלעזר ניחא אלא לרבה קשיא [2]אמר לך רבה מי אלימא ממתני' דקתני עציו ואבניו ועפריו מטמאין בשרץ ואוקימנא מאי בשרץ דלא מטמא באבן מסמא ה"נ דלא מטמא באבן מסמא מיתיבי נכרי ונכרית ע"ז ומשמשיה הן ולא היסטן רבי עקיבא אומר הן והיסטן בשלמא לרבי אלעזר ניחא אלא לרבה קשיא אמר לך רבה וליטעמיך נכרי ונכרית נמי הן ולא היסטן [3]והתניא [4]דבר אל בני ישראל וגו' בני ישראל מטמאין בזיבה [5]ואין נכרים מטמאין בזיבה אבל גזרו עליהן שיהו כזבין לכל דבריהן אלא רבה מתרץ לטעמיה נכרי ונכרית הן והיסטן ואבן מסמא שלהן ע"ז היא והיסטה אבל לא אבן מסמא שלה רבי עקיבא אומר ע"ז היא והסיטה ואבן מסמא שלה ורבי אלעזר מתרץ לטעמיה נכרי ונכרית הן והיסטן ואבן מסמא שלהן ע"ז היא ולא היסטה ורבי עקיבא אומר ע"ז היא והסיטה מתקיף לה רב אשי מאי הן אלא אמר רב אשי הכי קאמר נכרי ונכרית בין הן שהסיטו את אחרים ובין אחרים שהסיטו אותן טמאים ע"ז שהסיטה אחרים טהורין אחרים שהסיטו אותה טמאים משמשיה בין הן שהסיטו את אחרים ובין אחרים שהסיטו אותן טהורים רבי עקיבא אומר נכרי ונכרית וע"ז בין הן שהסיטו את אחרים ובין אחרים שהסיטו אותן טמאים משמשיה בין הן שהסיטו אחרים ובין אחרים שהסיטו אותן טהורין ע"ז בשלמא אחרים שהסיטו אותה משכחת לה אלא היא שהסיטה את אחרים היכי משכחת לה אמר רמי בריה דרב ייבא [6]כדתנן [7]הזב בכף מאזנים ואוכלין ומשקין בכף שנייה כרע הזב טמאין כרעו

תוספות

[1] ומשמשיה בשרץ. [2] אמר לך רבה. [3] והתניא. [4] דבר אל בני ישראל. [5] ואין נכרים מטמאין בזיבה. [6] כדתנן. [7] הזב בכף מאזנים.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com